

De minister van LNV
De heer dr. C.P. Veerman
Postbus 20401
2500 EK DEN HAAG

Amsterdam, 19 april 2006
Betreft: afschaffing Gwwd

Geachte heer Veerman,

Zestien dierenbeschermingsorganisaties met gezamenlijk circa 600.000 leden en donateurs hebben zich verenigd in de Coalitie 'Red de Dierenwelzijnswet (Gwwd)'. De organisaties hebben met grote bezorgdheid kennisgenomen van de plannen van het Ministerie van LNV om de Gezondheids- en welzijnswet voor dieren (Gwwd) af te schaffen en te laten opgaan in de nieuwe Wet Dieren en dierlijke producten.

Wij hebben ernstige bezwaren tegen de afschaffing van de Gwwd die geacht wordt de centrale wet voor de bescherming van dieren in Nederland te zijn. Toen deze wet in 1992 werd aangenomen hadden de Tweede Kamer en dierenwelzijnsorganisaties hiervoor bijna twintig jaar gestreden. Wij vrezen dat met het opheffen van de Gwwd ook centrale waarden zoals de intrinsieke waarde van dieren en het 'nee, tenzij'-principe zullen verdwijnen. De thans al minimale bescherming die de Gwwd aan dieren biedt, zou hierdoor verder verminderen. Dat is voor alle organisaties die deze brief ondertekenen alsmede de Dierenbescherming, waarmee reeds gesprekken zijn gevoerd, onacceptabel.

De redenen die u aanvoert voor de afschaffing van de Gwwd zijn geheel ingegeven door commerciële en productie-overwegingen. Ze verraden een fundamenteel gebrek aan aandacht voor de bescherming van het welzijn van dieren. Daar komt nog bij dat er geen evaluatie van de Gwwd heeft plaatsgevonden, die een samenvoegen met op productie gerichte wetten zou rechtvaardigen.

De afschaffing van de Gwwd strookt ook niet met de recente initiatieven van de EU om het welzijn van dieren in de EU in de periode 2006-2010 aanzienlijk te verbeteren. Hier staat het dierenwelzijn centraal met aandacht voor sociaal-economische factoren. De EU wil hiermee tegemoetkomen aan de algemene wens van de burgers van de EU om het welzijn van de dieren beter te waarborgen. Uw plannen sluiten ook niet aan bij de situatie in de ons omringende landen. Deze hebben vrijwel allemaal een zelfstandige dierenbeschermingswet, vaak met expliciet omschreven verboden van dierenmishandeling en met basisvoorschriften voor een diervriendelijke behandeling van de dieren. Onlangs nog, in 2005, is in Oostenrijk een zelfstandige, uitgebreide en exclusief op het dierenwelzijn gerichte dierenwelzijnswet van kracht geworden. In Duitsland is in 2002 dierenwelzijn in de grondwet als te beschermen waarde opgenomen.

Wij willen u daarom dringend verzoeken af te zien van uw plannen om de Gwwd op te heffen, maar in tegendeel uw energie te richten op de verdere invulling van de Gwwd conform de in deze wet vastgelegde principes. Wij zijn graag bereid om over de inhoud van dit schrijven nader met u van gedachten te wisselen.

Met vriendelijke groet,
COALITIE 'RED DE DIERENWELZIJSWET (GWWD)'

Ton Dekker

Bijlage: toelichting op deze brief (3 pagina's)

TOELICHTING OP DE BRIEF VAN DE COALITIE 'RED DE DIERENWELZIJSWET (GWWD)' AAN DE MINISTER VAN LNV D.D. 19 APRIL 2006

Voorgeschiedenis

De Gezondheids- en welzijnswet voor dieren (Gwwd) is dankzij jarenlange en grote inspanningen van Tweede Kamer en dierenwelzijnsorganisaties in 1992 in werking getreden. De geschiedenis ervan reikt terug tot 1974, toen de Tweede Kamer bij de behandeling van de Nota Intensieve Veehouderij constateerde dat hierin nauwelijks aandacht werd besteed aan dierenwelzijn. De toenmalige minister van Landbouw Van der Stee werd verzocht hiermee in de nieuwe wetgeving ten volle rekening te houden. Dit vormde het begin van een langdurige strijd tussen enerzijds het Ministerie van LNV, anderzijds de Tweede Kamer, gesteund door de dierenwelzijnsorganisaties en de meerderheid van de Nederlandse bevolking, over uitgangspunt, systematiek, naam en de diverse onderdelen van de nieuwe wet.

Na een jarenlange discussie ging LNV akkoord met de wensen van Tweede Kamer en dierenbeschermers. Het begrip welzijn werd in de titel van de wet opgenomen en het normatieve uitgangspunt van de Gwwd werd de intrinsieke waarde van dieren. Om een zorgvuldige behandeling van de dieren te waarborgen werd gekozen voor het 'nee, tenzij'-principe, dat het gebruik van dieren vooraf toetst op de gevolgen voor hun welzijn en gezondheid.

Inwerkingtreding Gwwd

Na de inwerkingtreding van de Gwwd in 1992 is een groot aantal uitvoeringsbesluiten ingevoerd, vooral op het gebied van de gezondheid en van de handel in dieren en producten van dierlijke oorsprong. Wat dierenwelzijn betreft is de invulling minder omvangrijk geweest. In de laatste drie jaren is die door toedoen van de overheid bovendien nagenoeg stil komen te liggen. Voor gezelschapsdieren is veel te weinig wetgeving gerealiseerd, waardoor onder andere malafide hondenhandel, dieronvriendelijke huisvesting, onverantwoord doorfokken, het gebruik van wilde dieren in circussen, gewoon door kunnen gaan. Juist omdat de EU op dit punt niets heeft geregeld, liggen hier kansen voor de nationale overheid. De Gwwd voorziet ook in de controle op de naleving van de welzijnsregels, maar de overheid heeft daar binnen haar beleid weinig prioriteit aan gegeven.

De Gwwd is desondanks van grote betekenis voor de bescherming van het welzijn van dieren. Een op het dierenwelzijn gefocuste wet zoals de ons omringende Europese landen die ook kennen, geeft aan dat de overheid het welzijn van dieren serieus neemt en dit niet per definitie ondergeschikt wil laten zijn aan de belangen van degenen die dieren exploiteren.

Intrinsieke waarde van dieren

Het uitgangspunt van de Gwwd - de erkenning van de intrinsieke waarde van dieren - is van grote waarde gebleken in de dagelijkse praktijk van de dierenbescherming. Deze erkenning houdt meer in

dan het louter waarborgen van dierenwelzijn. Het impliceert ook dat er kritisch gekeken wordt naar het gewicht van het doel waarvoor dieren gebruikt worden, en dat er vervolgens een afweging plaatsvindt tussen het doel en de mate van ongerief dat de realisatie van dit doel voor de dieren meebrengt.

De intrinsieke waarde van dieren is van belang om dieren bescherming te bieden tegen dieronvriendelijke handelingen, die niet gerechtvaardigd worden door het belang van het doel. Het afschaffen van de Gwwd inclusief de notie van de intrinsieke waarde zou een ernstige verzwakking betekenen van het wettelijk instrumentarium om de dieren de nodige bescherming te bieden.

'Nee, tenzij'-principe

Hetzelfde geldt voor het 'nee, tenzij'-principe van de Gwwd. Dit is de juridische vertaling van de erkenning van de intrinsieke waarde van dieren. Met dit principe kan immers voorkomen worden dat dieren voor allerlei doeleinden worden gebruikt zonder dat van tevoren is onderzocht wat de gevolgen voor het welzijn en de gezondheid van het dier zullen zijn en zonder dat er een afweging van doel en middel heeft plaatsgevonden.

Het 'nee, tenzij'-principe is vergelijkbaar met wat in veel internationale verdragen het 'precautionary principle' (voorzorgsbeginsel) genoemd wordt. Als je niet weet wat de uitkomst van je acties zal zijn, doe het dan niet. Het 'nee, tenzij'-principe kan op diverse situaties worden toegepast, zoals de huisvesting van dieren (Gwwd, het nog niet ingevulde artikel 46 e.v.) waardoor voorkomen wordt dat dieren massaal in huisvestingssystemen terechtkomen, die totaal ongeschikt zijn. Verder speelt het een belangrijke rol op het gebied van het biotechnologisch onderzoek (Gwwd, het wel ingevulde artikel 66 e.v.), doordat het een zekere preventieve toetsing van onderzoeksprojecten garandeert.

Ook op het houden van dieren (Gwwd, het nog niet ingevulde artikel 33) is toepassing van dit principe zeer gewenst, omdat hierdoor voorkomen kan worden dat allerlei daartoe ongeschikte diersoorten toch gehouden worden, met alle kwalijke gevolgen van dien voor dierenwelzijn, volksgezondheid, persoonlijke veiligheid en inheemse fauna. Een positieflijst, een overzichtelijke toetsingslijst van dieren waarvan op grond van ervaring en onderzoek bekend is dat deze wel geschikt zijn om gehouden te worden, kan onnodige ellende voor dieren, natuur en mensen voorkomen. De voor productiedieren opgestelde positieflijst (artikel 34 van de Gwwd) bewijst dat een dergelijke lijst in de praktijk goed kan werken.

LNV lijkt helaas de laatste jaren het 'ja, mits'-principe voor te staan: in principe wordt alles toegestaan, totdat in de toekomst onomstotelijk zal komen vast te staan dat het niet kan. Als het kalf verdronken is, dempt men de put. Intussen is er dan wel al heel veel onheil geschied. Deze systematiek is strijdig met het uitgangspunt van de Gwwd.

Afschaffing Gwwd ongefundeerd

Het streven van LNV om thans in enkele maanden tijd de Gwwd, waarvoor Parlement en samenleving bijna twintig jaar hebben gestreden, tot een onderdeel te reduceren van een wet die voornamelijk gericht is op het aspect productie, is voor de Coalitie Red de Dierenwelzijnswet (Gwwd) onaanvaardbaar.

De redenen die LNV in haar uitingen naar buiten aanvoert om de Gwwd als zelfstandige wet op te heffen, worden geheel ingegeven door commerciële en productie-overwegingen. Ze verraden een gebrek aan aandacht voor het welzijn van dieren. Dieren kunnen niet voor zich zelf opkomen, hun welzijn kan niet zonder een krachtig wettelijk instrument gewaarborgd worden. Bovendien overtuigen de aangevoerde redenen niet. Zo kan het toegenomen belang van de EU-richtlijnen en -verordeningen niet als argument tegen het voortbestaan van de Gwwd gelden. De Gwwd als kaderwet vormt hiervoor geen beletsel. Ook de maatschappelijke ontwikkelingen die LNV noemt, waarbij de 'eigen verantwoordelijkheid van burgers en ondernemers voor de behartiging van publieke belangen vaker wordt benadrukt' kunnen bezwaarlijk als argument tegen het zelfstandig

voortbestaan van de Gwwd aangevoerd worden. Ook hiervoor vormt de Gwwd geen beletsel. Het derde argument van LNV, de ketenbenadering, is in onze ogen een groot gevaar voor het dierenwelzijn, indien dit ook inhoudt dat de Productschappen in medebewind de welzijnsregels gaan uitvoeren en controleren.

Tenslotte: als men de Gwwd al in een groter geheel zou willen opnemen, dan ware toch eerst een serieuze evaluatie van de eventuele tekortkomingen ervan op zijn plaats geweest.

Gevreesd moet worden dat de thans geplande reductie van de Gwwd tot een onderdeel van een algemene sterk op dierlijke *productie* gerichte wet, er toe zal leiden dat het ethische uitgangspunt van de Gwwd (erkenning intrinsieke waarde van dieren) wordt versmald en de systematiek van de wet ('nee, tenzij'-principe) wordt vervangen door het 'ja, mits'-principe. In Nederland worden we hierdoor weer 30 jaar in de tijd terug geplaatst.

Dierenwelzijnswetgeving in Europa

De afschaffing van de Gwwd strookt niet met de recente initiatieven van de EU, neergelegd in het onlangs door het Europese Parlement goedgekeurde 'Community Action Plan on the Protection and Welfare of Animals 2006-2010', om juist meer tegemoet te komen aan de algemene wens van de burgers van de EU om het welzijn van de dieren beter te waarborgen. Europees Commissaris van Consumentenzaken Kyprianou zei in zijn toespraak in het Europees Parlement in juni 2005, dat dierenwelzijn een onderwerp van zeer groot belang is en dat het voor hem als aandachtsgebied prioriteit heeft. Nederland loopt hier duidelijk uit de pas, ook ten opzichte van de ons omringende landen. Deze hebben vrijwel allemaal een zelfstandige dierenbeschermingswet, vaak met expliciet omschreven verboden van dierenmishandeling en met basisvoorschriften voor een diervriendelijke behandeling van de dieren. Daar wordt ook niet overwogen om de dierenwelzijnswet op te heffen. In tegendeel: onlangs nog, in 2005, is in Oostenrijk een zelfstandige, uitgebreide en exclusief op het dierenwelzijn gerichte dierenwelzijnswet van kracht geworden, die overigens tevens dient ter implementatie van de Europese richtlijnen. In Duitsland is in 2002 dierenwelzijn in de grondwet opgenomen als een te beschermen waarde.